

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare

2024

AVIZAT

Secția AȘM

2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2024

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
Programelor de Postdoctorat (2024-2025)

Proiectul „Impactul multimorbidității asupra pacientului și sistemului de sănătate”

Cifra proiectului 24.00208.8007.03/PD I

Prioritatea strategică Sănătate

Rectorul

Ceban Emil

Președintele Consiliului științific

Chihai Jana

Conducătorul proiectului

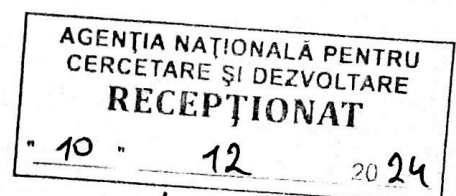
Șalaru Virginia

284

L.Ș.

Chișinău 2024

Nr. 635

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2024
2. Obiectivele etapei 2024
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2024
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2024
5. Rezultatele obținute
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2024
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2024
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2024
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane
11. Recomandări, propuneri
12. Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2024 (Anexa 1)
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2024 în limba română și în limba engleză (Anexa 2)
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2024 (Anexa 3)
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2024 (Anexa 4)

1. Scopul etapei 2024 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Etapa 2024 de realizare a proiectului de postdoctoral a avut drept scop acumularea materialului primar, completarea bazei de date și sistematizarea materialului primar pentru elaborarea monografiei.

2. Obiectivele etapei 2024 (obligatoriu)

- Colectarea materialului primar cu evaluarea clinică și paraclinică a 161 de pacienți
- Completarea bazei de date în format electronic cu includerea tuturor datelor clinice și paraclinice ale celor 1217 pacienți
- Sistematizarea și analiza statistică a materialului primar
- Elaborare monografiei la proiectul de cercetare

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2024 (obligatoriu)

1. Înrolarea în cercetare a 161 de pacienți eligibili
2. Realizarea examenelor clinice și paraclinice pentru 161 de pacienți selectați
3. Completarea bazei de date pentru întreg lotul de studiu
4. Curățarea și verificare bazei de date
5. Sistematizarea și analiza materialului primar
6. Elaborarea monografiei
7. Aprobarea monografiei pentru editare
8. Diseminarea rezultatelor cercetării la forumuri științifice

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2024 (obligatoriu)

1. Înrolarea în cercetare a 161 de pacienți eligibili
2. Realizarea examenelor clinice și paraclinice pentru 161 de pacienți selectați
3. Completarea bazei de date pentru întreg lotul de studiu
4. Curățarea și verificare bazei de date
5. Sistematizarea și analiza materialului primar
6. Elaborarea monografiei
7. Aprobarea monografiei pentru editare
8. Diseminarea rezultatelor cercetării la forumuri științifice

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Fenomenul de multimorbiditate se manifestă la nivel global ca o problemă semnificativă de sănătate publică. Frecvența acestuia a crescut din cauza îmbătrânirii populației, schimbărilor stilului de viață, îmbunătățirea condițiilor socioeconomice trai și a capacităților de diagnosticare și tratament.

Prevalența ridicată a multimorbidității are mai multe consecințe negative, inclusiv o rată ridicată a mortalității, utilizarea crescută a serviciilor medicale și costuri ridicate asociate cu asistența medicală, influențând funcționalitatea generală a individului și calitatea vieții lui. Având aceste tendințe globale, în mod anticipativ este necesar de a elabora anumite instrumente pentru a preveni și reduce efectele acestui fenomen asupra pacientului, familiei și a sistemului de sănătate.

Etapa 2024 de realizare a proiectului de postdoctoral a avut drept scop acumularea materialului primar, completarea bazei de date și sistematizarea materialului primar pentru elaborarea monografiei. Pentru realizarea acestui scop au fost stabilite obiectivele: colectarea materialului primar cu evaluarea clinică și paraclinică a 161 de pacienți; completarea bazei de date în format electronic cu includerea tuturor datelor clinice și paraclinice ale celor 1217 pacienți; sistematizarea și analiza statistică a materialului primar și elaborare monografiei la proiectul de cercetare.

Astfel pe parcursul primelor 7 luni au fost realizate activitățile de identificare și de obținere a acordului informat a pacienților eligibili pentru a fi incluși în cercetare. Pacienții au fost selectați din cadrul IMSP SCM Gh. Paladi și ISPT Asociațiile Medicale Teritoriale din Chișinău. Au fost identificate cazurile eligibile pentru înrolare conform criteriilor de includere în studiu: adulți de peste 18 de ani cu multimorbiditate (2 și mai multe patologii cronice). După semnarea acordului informat pacienții au fost participat la colectarea datelor socio-demografice (vârstă, sex, mediul de reședință, componența familială, nivelul de studii, statut socio-economic) numărul și tipul de patologii concomitente. Aceste au fost codificate conform Clasificării Internaționale a Maladiilor ediția a X_a și grupate conform afectării sistemelor de organe. Concomitent au fost colectate date cu privire la numărul vizitelor la medic, investigații efectuate și tratamente administrate și spitalizări pe parcursul ultimelor 12 luni anterioare chestionării.

Pentru determinarea impactului multimorbidității la nivel individual au fost aplicate instrumente clinice. Multimorbiditatea afectează funcționalitatea individului, pentru cuantificare impactului asupra acestui domeniu a fost aplicat Indicele funcțional de comorbiditate (Functional Comorbidity Index) și determinarea poverii multimorbidității asupra pacientului (Charlson Index for Chronic Disease Costs Prediction in Primary Care Patients). Un aspect important a fost evaluarea regimului terapeutic cu notarea medicației administrate în mod curent în baza interviului pacienților, precum și colectarea datelor anamnestice din fișele de ambulatoriu F 025e. Ulterior pacienții au completat chestionarul de evaluare a Poverii tratamentului, precum și satisfacția pacientului în urma tratamentului administrat. Un obiectiv aparte a fost determinarea fenomenului de polipragmazie la pacienții cu multimorbiditate, acesta fiind definit ca utilizare simultană și continuă a 5 și mai multe medicamente. Pacienții au apreciat povara globală a multimorbidității prin scala de evaluare globală a pacientului (PGA, 100mm). Calitatea vieții pacienților cu multimorbiditate a fost apreciată prin utilizarea chestionarului generic (Health related quality of life EQ-5D-5L) în baza căruia a fost apreciat componentul fizic și mintal al calității vieții. În colectarea istoricului medical au fost evaluați și factorii de risc convenționali pentru bolile cronice non-transmisibile.

Ulterior am efectuat examenul clinic pe sisteme cu evaluarea datelor antropometrice (masă, înălțime, circumferință abdominală, cu calcularea Indicelui de masă corporală) și înregistrarea parametrilor vitali (frecvență cardiacă, puls, tensiune arterială, frecvență respiratorie). Pacienți au fost evaluați prin teste paraclinice standard pentru controlul anual al pacientului adult la nivel de asistență medicală primară. Au fost evaluate aspectele de sănătate somatică și mentală cu aplicarea chestionarelor de evaluare a depresiei (PHQ 9) și anxietății (TAG 7).

Astfel a fost colectat materialul primar necesar pentru completarea eșantionului calculat pentru determinarea impactului multimorbidității la nivel individual. În total au fost evaluați 1217 pacienți cu multimorbiditate.

Ulterior chestionarele cu datele pacienților au fost analizate din perspectiva completării și corectitudinii datelor, iar chestionarele validate au fost introduse în baza de date Excel. Următoarele acțiuni au vizat curățarea și verificarea bazei de date pentru inițierea procesului de sistematizarea și analiza a materialului primar. Completarea bazei de date electronice în format Excel a fost realizată pentru prelucrarea datelor clinice, datelor biochimice și instrumentale ale pacienților participanți în studiu. Rezultatele obținute au fost adaptate sub formă de rapoarte ale activității și publicații științifice și prezentări la conferințe naționale și internaționale. Datele gestionate vor fi folosite pentru elaborarea algoritmului de management al pacientului cu multimorbiditate.

Concomitent cu evaluarea pacienților cu multimorbiditate au fost identificați membri ai familiei și/ sau aparținătorii pacienților cu sau fără legătură genetică. Îngrijitorii pacientului cu multimorbiditate în număr de 33 au completat un chestionar pentru înregistrarea condițiilor de viață și notarea factorilor de risc modificabili, care pot duce la morbidități la mai mulți membri ai gospodăriei la diferite etape în cursul vieții. Îngrijitorii au completat chestionarul Zarit, un instrument validat pentru a determina povara îngrijirii unui membru bolnav în familie.

În urma analizei interimare au fost elaborate publicații științifice sub formă de teze și articole științifice care au fost prezentate la forumuri științifice internaționale, naționale cu participare internațională și naționale. Acestea au fost: 3 rapoarte în plen, 2 postere la forumuri științifice internaționale, 4 rezumate în materialele conferințelor internaționale și naționale.

O altă activitate importantă realizată pe parcursul perioadei 02.01.2024-05.12.2024 a fost elaborarea și aprobarea pentru publicare a monografiei în baza rezultatelor proprii și analizei literaturii de specialitate.

Monografia „Multimorbiditatea – lecții învățate, lecții de învățat” este o lucrare științifică a fost realizată cu scopul de a aduce comunității medicale și academice la cunoștință fenomenul de multimorbiditate și impactul acestuia pentru activitatea clinică cotidiană. Studiul dat are drept obiectiv examinarea tendințelor, a disparităților și a consecințelor multimorbidității la nivel individual, comunitar și al sistemelor de sănătate. Sunt cercetate diferite metode de evaluare a impactului, precum și abordările contemporane de management ale pacientului multimorbid, pentru a identifica opțiunile de îmbunătățire a asistenței medicale a acestor pacienți.

Manuscrisul are o structură clasică introducere și 8 capitole. Fiecare capitol prezintă analiza datelor din literatura de specialitate și rezultatele propriilor cercetări. În Introducere sunt prezentate scopul și sarcinile lucrării.

Capitolul I. *Definiții și date epidemiologice* include analiza evoluției conceptului de multimorbiditate, definițiile existente generale și datele epidemiologice. În Capitolul I se face o expunere multilaterală și destul de accesibilă a domeniilor de impact al fenomenului de multimorbiditate la nivel individual, comunitar și de sistem de sănătate.

Capitolul II. *Concepte și modele de abordare a multimorbidității* prezintă conceptele și modelele de abordare a multimorbidității. Este prezentată o sinteză analitică referitoare la modelele prezentate în diverse sisteme de sănătate etc

Capitolul III *Clustere de multimorbiditate* scoate în evidență complexitatea fenomenului, prin analiza clusterelor de multimorbiditate. În mod previzibil, anumite morbidități se grupează împreună, ele pot împărtăși o etiologie și/sau căi patogenetice comune, sau pot fi complicația și/sau consecința patologiei inițiale. În alte cazuri multimorbiditatea poate fi și iatrogenă atunci când

maladiile apar în rezultatul intervenției terapeutice. Multimorbiditate care include concomitent patologii somatice și mintale este asociată cu rezultate clinice mai slabe, calitate mai scăzută a vieții și risc crescut de mortalitate prematură.

Capitolul IV *Multimorbiditatea fizico-mintală* scoate în evidență rolul și importanța asocierii afecțiunilor somatice și mintale și impactul acesteia asupra individului, familiei și sistemului de sănătate.

Capitolului V *Multimorbiditatea la grupe speciale de pacienți* este dedicat analizei fenomenului de multimorbiditate în populații speciale. Ele este format din 2 subcapitole. Astfel capitolul 5.1 *Specificul multimorbidității la populația pediatrică* prezintă datele cu referire la prevalența multimorbidității în populația pediatrică. Acesta variază în studiile populaționale de la 20% la 30%, iar în studiile clinice depășește 50%. Îngrijorător este că circa la 15% din populația pediatrică se atestă multimorbiditate fizico-mentală. Partea a doua a capitolului 5.2 *Evoluția multimorbidității în perioada de sarcină, naștere și lăuzie* este destinată analizei multimorbidității la gravide, în special din perspectiva rezultatelor cu referire la sarcină, dar și indicatori de sănătate a femeii.

Capitolul VI. *Autogestionarea în conduita persoanelor cu multimorbiditate* prezintă analiza fenomenului din perspectiva rolului pacientului în management stării sale clinice și anume autogestionarea. Instruirea pacientului în domeniu, constituie piatra de temelie a managementului bolilor cronice. Echipei medicale de îngrijire îi revine rolul de a elabora planul de conduită terapeutică. Pacientul cere a fi educat, împuternicit și sprijinit în autogestionarea afecțiunilor cronice. Dovezile cercetărilor denotă că astfel de programe pot funcționa în mod specific în parteneriat cu prestatorii de servicii.

Capitolul VII. *Impactul fenomenului de multimorbiditate asupra sistemului de Asistență Medicală Primară din Moldova* prezintă analiza impactului fenomenului de multimorbiditate asupra sistemului de asistență medicală primară, oferă date importante despre pregătirea echipei medicului de familie din Moldova pentru conduita optimă a acestor pacienți. În baza datelor cantitative și calitative din țara noastră, au fost reflectate resursele necesare și perspectivele dezvoltării sistemului de AMP pentru a optimiza managementul pacienților multimorbizi și a îmbunătăți rezultatele pe termen lung în materie de indicatori de sănătate.

Capitolul VII *Povara îngrijitorilor pacienților cu multimorbiditate* include perspectiva îngrijitorilor, care deseori sunt neglijați de sistemul de sănătate.

Bibliografia este prezentată la finele fiecărui capitol.

Monografia a fost aprobat la ședința Catedrei de medicină de familie consemnat în prin proces-verbal nr 3 din 23.10.2024, ulterior a fost discutată și aprobată la ședința Seminarului științific de profil 321. Medicină generală, Specialitatea: 321.01. Boli interne, proces-verbal nr.1 din 04.11.2024. Monografia a fost aprobată la ședința din 03.12.2024 a Consiliului științific al USMF și aprobată spre editarea prin Decizia Senatului nr.10/18a din 05.12.2024.

Cu referirea la realizarea bugetului planificat acesta a fost realizat conform prevederilor contractuale, cu excepția unui quantum în valoare de 6.600 lei care au fost planificate pentru publicarea unui articol în revistă internațională. Din cauza întârzierii colectării datelor primare, articolul a fost elaborat, dar nu s-a reușit depunerea și publicarea acestuia în anul 2024. Acesta urmează să fie depus la revista Archives of the Balkan Medical Union în 2025.

Astfel, pe parcursul etapei 2024 au fost stabiliți 3 indicatori de rezultat: cohortă de pacienți complet colectată; baza electronică de date finalizată pentru fiecare obiectiv al tezei cu disponibilitatea setului complet de rezultate ale analizei statistice aferente proiectului și monografia elaborată și aprobată pentru editare. Indicatorii stabiliți au fost realizați în volum deplin.

Diseminarea rezultatelor la foruri științifice (obligatoriu)

Comunicări orale la conferințe în țară

1. ȘALARU, V. Povara îngrijitorului pacientului cu multimorbiditate. *Congresul al V-lea al medicilor de familie din Republica Moldova cu participare internațională*, Chișinău, 17 mai 2024.
2. ȘALARU, V. Multimorbiditatea în populația pediatrică- mit sau realitate. *Congresul Internațional al Societății de Pediatrie din Republica Moldova, ediția a VIII-a „Pediatria-specialitate multidisciplinară”*, Chișinău, 6 iunie 2024.
3. ȘALARU, V., CUROCICHIN, GH. Abordarea holistică a pacientului multimorbid. *Congresul de medicină internă din Republica Moldova cu participarea internațională ediția a IV-a*, Chișinău, 13-14 septembrie 2024.

Postere la conferințe internaționale

1. ȘALARU, V., MAZUR-NICORICI, L., CEBANU, M., GARABAJIU, M., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICA, V., VETRILA, S., MAZUR, M., ROTARU, T., VIZDOAGA, A. Clusters of multimorbidity and their link with rehabilitation programs outcomes for knee osteoarthritis. *World Congress on Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal diseases*, Londra, Marea Britanie, 11-14 aprilie 2024.
2. GARABAJIU, M., MAZUR-NICORICI, L., ȘALARU, V., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICĂ, V., MAZUR, M. Metabolic Syndrome in Patients with Early and non-early systemic Lupus Erythematosus. *The 24th BALKAN MEDICAL DAYS „The essence and Excellence of Balkan Medicine”*, Skopje, Macedonia de Nord, 14-16 iunie 2024.

Rezumate în materialele forumurilor științifice internaționale

1. ȘALARU, V., MAZUR-NICORICI L., CEBANU, M., GARABAJIU; M., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI_BOBEICA, V., VETRILA, S., MAZUR, M., ROTARU, T., VIZDOAGA, A. Clusters of multimorbidity and their link with rehabilitation programs outcomes for knee osteoarthritis. In: Abstract book *World Congress on Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal diseases*, Londra, Marea Britanie, 2024, p.744.
2. ȘALARU, V., VIZDOAGĂ, A., CEBANU, M., MAZUR-NICORICI, L., GARABAJIU, M., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICA, V., VETRILA, S., MAZUR, M. The relation between multimorbidity and joint function in knee osteoarthritis patients. In: *Annals of the Rheumatic Diseases. EULAR European Congress of Rheumatology Abstracts*, Viena, Austria, 2024, p.1423.
3. GARABAJIU, M., MAZUR-NICORICI, L., ȘALARU, V., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICĂ, V., MAZUR, M. Metabolic Syndrome in Patients with Early and non-early systemic Lupus Erythematosus. *The 24th BALKAN MEDICAL DAYS „The essence and Excellence of Balkan Medicine”*, Skopje, Macedonia de Nord, 14-16 iunie 2024.

Rezumate în materialele forumurilor științifice naționale cu participare internațională

4. ȘALARU, V. Multimorbiditatea în populația pediatrică- mit sau realitate. În: *Volumul de rezumate al Congresului Internațional al Societății de Pediatrie din Republica Moldova, ediția a VIII-a „Pediatria- specialitate multidisciplinară”*. Chișinău, 2024. p.79. ISBN 978-9975-58-308.4.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Impactul asociat rezultatelor studiului este determinat de identificarea domeniilor de influență a fenomenului multimorbidității în Republica Moldova la nivel de individ. Evaluarea eficacității implementării abordării integrate a pacientului cu multimorbiditate la nivel de asistență medicală primară pentru îmbunătățirea rezultatelor terapeutice ale acestora. Rezultatele obținute au fost adaptate sub formă de rapoarte ale activității și publicații științifice la conferințe naționale și internaționale, care au contribuit la informarea societăților profesionale cu referire la fenomenul de multimorbiditate și modelul de conduită integrată a acestora.

În baza rezultatelor cercetării am contribuit la promovarea abordării bio-psiho-sociale la nivel de Asistență Medicală Primară, ceea ce se aliniază la definiția sănătății propuse OMS. Rezultatele studiului realizat, fiind implementate la nivel de instruire universitară, post-universitară și educație medicală continuă a medicilor de familie, contribuie la modificarea practicilor curente, eficientizarea utilizării resurselor și ca rezultat îmbunătățirea indicatorilor de sănătate a populației Republicii Moldova.

7. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (opțional)

8. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (opțional)

9. Dificultățile în realizarea proiectului:

Colectarea pacienților pentru prima etapă a proiectului a decurs mai lent comparativ cu orarul planificat inițial, ceea ce a întârziat colectarea integrală a materialului primar și procesul de curățare a bazei de date.

La prima etapă de implementare a proiectului a fost planificată publicarea unui articol în revistă internațională cu citație SCOPUS, care nu a putut fi realizată din cauza întârzierii colectării materialului primar și prelucrării matematico-statistice a datelor necesare pentru articolul planificat. Această activitate va fi transferată pentru etapa a 2 a proiectului.

10. Recomandări, propuneri (opțional).

Conducătorul de proiect Șalaru Virginia

VBh

Data *09/12* 2024

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2024 în cadrul proiectului
„Impactul multimorbidității asupra pacientului și sistemului de sănătate”**

1. Monografii

1.1. Monografii naționale monoautor

1.1.1. ȘALARU, V. Multimorbiditatea-lecții învățate, lecții de învățat. Chișinău: Editura Print Caro, 2024. Aprobata la ședința Consiliului Științific din 03.11.2024 și la ședința ordinară a Senatului USMF din 05.12.2024 (la etapa de editare în Tipografia PrintCaro)

2. Teze ale conferințelor științifice

2.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

2.1.1. ȘALARU, V., MAZUR-NICORICI L., CEBANU, M., GARABAJIU, M., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICA, V., VETRILA, S., MAZUR, M., ROTARU, T., VIZDOAGA, A. Clusters of multimorbidity and their link with rehabilitation programs outcomes for knee osteoarthritis. In: Abstract book *World Congress on Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal diseases*, Londra, Marea Britanie, 2024. p.744.

2.1.2. ȘALARU, V., VIZDOAGĂ, A., CEBANU, M., MAZUR-NICORICI, L., GARABAJIU, M., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICA, V., VETRILA, S., MAZUR, M. The relation between multimorbidity and joint function in knee osteoarthritis patients. In: *Annals of the Rheumatic Diseases. EULAR European Congress of Rheumatology Abstracts*, Viena, Austria, 2024. p.1423.

2.1.3. GARABAJIU, M., MAZUR-NICORICI, L., ȘALARU, V., LOGHIN-OPREA, N., SADOVICI-BOBEICĂ, V., MAZUR, M. Metabolic Syndrome in Patients with Early and non-early systemic Lupus Erythematosus. *The 24th BALKAN MEDICAL DAYS „The essence and Excellence of Balkan Medicine”*, Skopje, Macedonia de Nord, 14-16 iunie 2024.

2.2 în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

2.2.1. ȘALARU, V. Multimorbiditatea în populația pediatrică- mit sau realitate. În: *Volumul de rezumate al Congresului Internațional al Societății de Pediatrie din Republica Moldova, ediția a VIII-a „Pediatria- specialitate multidisciplinară”*. Chișinău, 2024. p.79. ISBN 978-9975-58-308.4.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2024

Pentru anul 2024

Proiectul de postdoctorat „**Impactul multimorbidității asupra pacientului și sistemului de sănătate**” cifrul proiectului 24.00208.8007.03/PD I, prioritatea strategică Sănătate are ca identificarea structurii fenomenului de multimorbiditate la nivelele individual, familial și comunitar, în vederea optimizării conduitei pacienților cu multiple patologii cronice asociate la nivel de asistență medicală primară. Pentru etapa 2024 a fost stabilit scopul de acumulare a materialului primar, completarea bazei de date și sistematizarea materialului primar pentru elaborarea monografiei.

Pe parcursul perioadei de referință a continuat realizarea studiului transversal pentru determinarea impactului multimorbidității la nivel individual și comunitar. Acesta a presupus includerea a 161 de pacienți adulți cu multimorbiditate. Examinarea a constat în colectarea datelor clinice, paraclinice și aplicarea instrumentelor clinice. Concomitent cu evaluarea pacienților cu multimorbiditate au fost identificați 33 de îngrijitori, membri ai familiei și/ sau aparținători ai pacienților. Aceștia au completat un chestionar pentru a determina povara îngrijirii unui membru bolnav în familie prin utilizarea chestionarului Zarit.

Ulterior chestionarele completate au fost analizate din perspectiva corectitudinii datelor, iar chestionarele validate au fost introduse în baza de date Excel. Următoarele acțiuni au vizat curățarea și verificarea bazei de date pentru inițierea procesului de sistematizare și analiza a materialului primar, care a inclus 1217 pacienți și 33 îngrijitori.

În urma analizei interimare au fost elaborate publicații științifice sub formă de teze care au fost prezentate la forumuri științifice internaționale și naționale. Acestea au fost: 3 rapoarte în plen, 2 postere la forumuri științifice internaționale, 4 rezumate în materialele conferințelor internaționale și naționale.

O altă activitate importantă realizată pe parcursul perioadei 02.01.2024-05.12.2024 a fost elaborarea și aprobarea pentru publicare a monografiei în baza rezultatelor proprii și analizei literaturii de specialitate. Monografia a fost aprobată la ședința Catedrei de medicină de familie consemnat în prin proces-verbal nr. 3 din 23.10.2024, ulterior a fost discutată și aprobată la ședința Seminarului științific de profil 321. Medicină generală, Specialitatea: 321.01. Boli interne, proces-verbal nr.1 din 04.11.2024. Monografia a fost aprobată la ședința Consiliului științific al USMF și aprobată spre editarea prin Decizia Senatului USMF nr. 10/18a din 05.12.2024.

Astfel, pe parcursul etapei 2024 au fost stabiliți 3 indicatori de rezultat: cohortă de pacienți complet colectată; baza electronică de date finalizată pentru fiecare obiectiv al tezei cu disponibilitatea setului complet de rezultate ale analizei statistice aferente proiectului și monografia elaborată și aprobată pentru editare. Indicatorii stabiliți au fost realizați în volum deplin.

For the year 2024

The postdoctoral project "**The impact of multimorbidity on the patient and the health system**" project number 24.00208.8007.03/PD I, strategic priority Health aims to identify the structure of the multimorbidity phenomenon at the individual, family, and community levels, to optimize the behavior of patients with multiple chronic pathologies associated at the primary healthcare level. For the 2024 stage, the goal was to accumulate primary material, complete the database, and systematize primary material for the development of the monograph.

During the reference period, the cross-sectional study continued to determine the impact of multimorbidity at the individual and community levels. It involved the inclusion of 161 adult patients with multimorbidity. The examination consisted of collecting clinical, paraclinical data and applying clinical tools. Concurrently with the assessment of patients with multimorbidity, 33 caregivers, family members and/or relatives of the patients were identified. They completed a questionnaire to determine the burden of caring for a sick family member using the Zarit questionnaire.

Subsequently, the completed questionnaires were analyzed for data accuracy, and the validated questionnaires were entered into the Excel database. The following actions aimed at cleaning and verifying the database to initiate the systematization process and analysis of the primary material, which included 1217 patients and 33 caregivers.

Following the interim analysis, scientific publications were developed in the form of theses that were presented at international and national scientific forums. These were 3 plenary reports, 2 posters at international scientific forums, 4 abstracts in the materials of international and national conferences.

Another important activity carried out during the period 02.01.2024-05.12.2024 was the development and approval for the publication of the monograph based on its results and the analysis of the specialized literature. The monograph was approved at the meeting of the Department of Family Medicine (minutes no. 3 of 23.10.2024), it was discussed and approved at the meeting of the Scientific Seminar 321. General Medicine, Specialty: 321.01. Internal Medicine (minutes no. 1 of 04.11.2024).

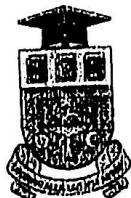
The monograph was approved at the meeting of the Scientific Council of the USMF and approved for publication by the Decision of the Senate of the USMF no. 10/18a of 05.12.2024.

Thus, during the 2024 stage, 3 indicators were established: a fully collected patient cohort; a completed electronic database for each thesis objective with the availability of the complete set of results of the statistical analysis related to the project; and a monograph developed and approved for editing. The established indicators are fully achieved for the reported period.

Conducătorul de proiect Șalaru Virginia SSH

Data 02.12.2024

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 165, tel.: (+373) 22 205 701, fax: (+373) 22 242 344, contact@usmf.md, www.usmf.md

20.09.2019 nr. 8

la nr. 5 din

**Aviz favorabil al
Comitetului de Etică a Cercetării**

La Proiectul de cercetare post - doctorand „*Impactul multimorbidității asupra pacientului și a sistemului de sănătate*”, realizat de investigatorul principal Șalaru Virginia – doctor în științe medicale, conferențiar universitar; consultant științific: Curocichin Ghenadie – doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar.

Comitetul de Etică a Cercetării USMF „Nicolae Testemițanu” , examinând la sedința din 16 septembrie 2019 următoarele documente:

1. Forma de solicitare pentru evaluare etică a cercetării.
2. Protocolul proiectului.
3. Acordul informat.
4. Fișa de informare a participantului.
5. Chestionarul studiului.
6. CV-ul investigatorului.

A decis că proiectul de cercetare „*Impactul multimorbidității asupra pacientului și a sistemului de sănătate*”, corespunde exigențelor etice.

Lista nominală a membrilor CEC prezenți în ședință: Vovc Victor, Parii Sergiu, Groppa Liliana, Caproș Natalia, Uncuța Diana, Cobeț Valeriu, Casian Dumitru, Turcan Svetlana, Hadjiu Svetlana, Chesov Ion, Guțu Luminița.

Președinte
al Comitetului de Etică a Cercetării

Vovc Victor

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 165, tel.: 022 205 106; e-mail: consiliul.stiintific@usmf.md

EXTRAS DIN DECIZIE

09.12.2024

nr. 8/1d

┌ Cu privire la rapoartele științifice anuale (etapa 2024) ┐
ale proiectelor din cadrul Programului de postdoctorat
(2024-2025)

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat, aprobat prin HG nr.499/2018, Ordinului Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 99 din 5 noiembrie 2020 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind raportarea anuală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării, precum și în rezultatul audierii publice a rapoartelor anuale de implementare ale proiectelor din cadrul programelor de postdoctorat, Consiliul științific

A DECIS:

1. A lua act de informația prezentată.
2. A aviza pozitiv raportul științific anual (etapa 2024) al proiectului din cadrul Programului de postdoctorat (2024-2025) „Impactul morbidității asupra pacientului și sistemului de sănătate”, cifrul 24.00208.8007.03/PD 1, conducător de proiect dna Șalaru Virginia, dr. șt. med., conf. univ.
3. A prezenta raportul științific anual (etapa 2024) al proiectului din cadrul Programului de postdoctorat (2024-2025) „Impactul morbidității asupra pacientului și sistemului de sănătate”, cifrul 24.00208.8007.03/PD 1, conducător de proiect dna Șalaru Virginia, dr. șt. med., conf. univ., Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Secretar al Consiliului științific,
dr. șt. med., conf.univ.

Diana Calaraș

USMF „Nicolae Testemițanu” confirmă
Semnătura Diana Calaraș
Departament Resurse Umane [Signature]

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2024**

Cifrul proiectului: 24.00208.8007.03/PD I

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Burse de studii a studenților autohtoni	281211	140,4		140,4
Servicii de editare	222910	25,0		25,0
Servicii neatribuite altor alinate	222999	6,6		6,6
Total		172,0		172,0

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”

Ceban Emil

Economist șef

Lupașco Svetlana

Conducătorul de proiect (postdoctorandul)

Șalaru Virginia

Data: 09.12.2024

LȘ